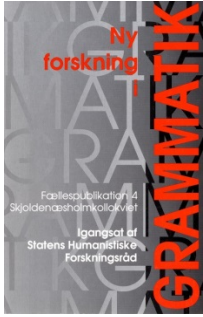

Ny Forskning i Grammatik

Titel:	De russiske adjektiver: Leksik og grammatik	
Forfatter:	Jens Nørgård-Sørensen	
Kilde:	L. Falster Jakobsen og G. Skytte (red.). <i>Ny Forskning i Grammatik 4</i> , 1997, s. 193-215	
URL:	http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nfg/issue/archive	

© Forfatterne og Odense Universitetsforlag 1997

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af *Ny Forskning i Grammatik* (1993-2012) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

De russiske adjektiver: Leksik og grammatik

Jens Nørgård-Sørensen
Russiskprojektet

1. Indledning

Med denne fremstilling ønsker jeg at præsentere en skitse over de russiske adjektiver, specielt deres leksikalske klassifikation og semantikken bag denne. Fremstillingen ligger i naturlig forlængelse af mine tidligere redegørelser for det russiske substantiv (Nørgård-Sørensen 1996; (under udgivelse)). Efter en kort præsentation af emnet i kontrastivt lys (afsnit 2) vil jeg omtale, hvorledes adjektiverne er blevet beskrevet i den russiske sprogvidenskabelige tradition (afsnit 3). Da man i denne tradition kun i ringe grad har forsøgt at forklare, hvor de formelt udtrykte indholdsdistinktioner kommer fra, vil jeg i den videre analyse koncentrere mig om denne problematik (afsnit 4). Det vil herunder blive påvist, at adjektivernes klassifikation i ganske høj grad afspejler de samme semantiske grunddistinktioner, som vi finder ved de russiske substantiver og i videre perspektiv ved de russiske verber. Efter en analyse af eksempler på omklassificeringer af adjektiver (afsnit 4.5) rettes perspektivet mod pronominerne, hvor en parallel klassifikation kan påvises (afsnit 5). I det konkluderende afsnit (afsnit 6) opsummeres analysens hovedresultater.

Den væsentligste del af det analyserede materiale stammer fra egne tekstundersøgelser suppleret med enkelte eksempler fra den russiske Akademigrammatik (Švedova (red) 1980). Da fremstillingen især behandler suffigeringer, har jeg endvidere anvendt specialordbøger for derivation (Tichonov 1985) og grammatik (Zaliznjak 1977) til udvælgelse og kontrol af materialet.

2. Det russiske adjektiv i kontrastivt perspektiv

Russisk er kendetegnet ved en særdeles produktiv adjektivderivation, som især kommer til udtryk ved suffigering. I forhold til f.eks. de germanske sprog er det russiske sprog endvidere usædvanlig rigt på adjek-

tiver. Når dette kan fastslås umiddelbart og uden nogen form for statistisk belæg, skyldes det den særlige opbygning af det slaviske substantiv og nominalsyntagme. Mens mulighederne for at modificere et russisk substantivs betydning gennem kompositering er særdeles begrænsede, giver de mange suffixer til gengæld mulighed for at danne nye adjektiver efter stort set ethvert behov. Resultatet er – populært sagt – at første led af et substantivkompositum på et germansk sprog som dansk ofte ækvivalerer med et suffigeret adjektivderivat på russisk:

- (1) /d,er,ev,-ann=ij dom/
 træ_{adj-suffix, flektiv} hus (jfr. /d,er,ev=o/ 'træ')
 'træhus'

I overensstemmelse med russisk tradition vil jeg i denne fremstilling anvende termen *motiverende ord* (eller *motiverende substantiv, adjektiv* etc.) om det leksem (f.eks. /d,er,ev=o/), der ligger til grund for afledningen (f.eks. /d,er,ev,-ann=ij). Ligeledes vil jeg anvende udtrykket, at en afledning *er motiveret af* (det motiverende ord).

I kraft af det derivationsmønster, som er illustreret i (1), besidder russisk en særlig type adjektiver, der som særskilt gruppe er ukendte i dansk. Disse betegnes i russisk grammatisk tradition *relationelle* adjektiver (*relationel* i betydningen (*snævert*) *relateret* til det motiverende substantiv) (Isačenko 1975: 134; Švedova (red) 1980,I: 541-45; Townsend 1975: 209). En særlig undergruppe af de relationelle adjektiver udgøres af de possessive adjektiver, som afledes af visse person- og dyrebenevnelser, og som er karakteriseret ved en særlig bøjning. Disse vil dog ikke blive behandlet særskilt i denne fremstilling.

Overfor de såkaldt relationelle adjektiver står de kvalitative adjektiver, som – igen populært sagt – normalt svarer til et adjektiv på dansk (ækvivalenter til 'stor', 'ung' 'snæver', 'vild', 'blå' etc.). I modsætning til de relationelle adjektiver, der ifølge sagens natur alle må være afledte, finder vi blandt de kvalitative såvel simplex-adjektiver som afledte adjektiver.

3. Den russiske videnskabelige tradition

I russisk grammatisk tradition har man argumenteret for en formel afgrænsning af de to klasser af adjektiver med henvisning til en række

morfologiske og syntaktiske træk, der alene siges at kendetegne de kvalitative adjektiver. I modsætning til de relationelle adjektiver er de kvalitative adjektiver således karakteriseret ved (Švedova & Lopatin 1989: 214-15):

- (a) En særlig kortform, der kun kan anvendes prædikativt ('Nina er *smuk*'), og som har karakteriserende funktion.
- (b) Afledning af adverbium ('syng *smukt*').
- (c) Afledning af substantiv med betydning af abstraktum ('*skønhed*') (se endvidere Bakina 1966: 58).
- (d) Suffigeringer med gradsbetydning (/dal,ok,=ij/ 'fjern' -> /dal,ok-ovat=ij/ 'noget fjern' - men ikke: */d,er,ev,ann-ovat=ij/).
- (e) Komparation.
- (f) Forenelighed med gradsadverbium ('*meget, yderst, mindre* *smuk*').
- (g) Antonyme par ('høj' vs. 'lav', 'fattig' vs. 'rig').

Som det fremgår af listen, må disse træk opfattes som formelle manifestationer enten af, at det pågældende adjektiv kan anvendes til at give en *karaktæristik* af noget (jfr. (a)-(c)), eller af at den egenskab adjektivet benævner lader sig graduere (jfr. (d)-(g)). Når de såkaldt relationelle adjektiver af typen /d,er,ev,-ann=ij/ ikke er kendetegnet ved (a)-(g), skyldes det, at de ikke har egentlig karakteriserende, men derimod en *kategoriserende* funktion. Med adjektivet /d,er,ev,-ann=ij/ i (1) foretager man således ikke en vurderende karakteristk af et hus. Man benævner tværtimod et medlem af en særlig kategori af huse, nemlig dem af træ, ved at relatere to begreber, *træ* og *hus*, til hinanden.

Såvidt traditionen, som bygger på beskrivelsesprincipper, der meget karakteristisk for russiske fremstillinger koncentrerer sig om formelle morfologisk-syntaktiske fænomener. Man må imidlertid understrege, at de syv kriterier, vi har opregnet, ikke repræsenterer en sikker test til klassifikation af adjektiverne. Ganske vist kan disse træk kun i meget begrænset omfang manifestere sig ved et relationelt adjektiv (med mindre dette er omfortolket og har skiftet klasse - se 4.5.), men omvendt kan man ikke være sikker på, at de alle afspejles i ethvert kvalitativt adjektiv. F.eks. er det tvivlsomt, om farveadjektiver har komparation, ligesom flere kvalitative adjektiver ikke tillader kortform. Derfor er der også en vis uklarhed i den grammatiske tradition omkring den præcise

afgrænsning af de to klasser (Švedova (red) 1980,I: 542). Fremstillinger af de russiske adjektiver indledes ofte med en redegørelse for klassifikationen som beskrevet ovenfor, men dette følges sjældent op i gennemgangen af det konkrete materiale. Man undlader f.eks. at relatere de enkelte grupper af afledte adjektiver til den overordnede klassifikation. Dette gælder endog for den autoritative Akademigrammatik (Švedova (red) 1980).

4. Adjektivklassifikation og semantik

Den afgørende svaghed i den traditionelle russiske beskrivelse er således en utilstrækkelig indholdsanalyse. Det forekommer således indlysende, at de opregnede særtræk ved de kvalitative adjektiver (a)-(g) i virkeligheden ikke bør fortolkes som basale kriterier for klassifikationen, men snarere som en række overflademanifestationer af en dybere liggende semantisk distinktion; en distinktion, der ikke nødvendigvis er begrænset til eller har sit udspring i adjektiverne som ordklasse.

Jeg vil i det følgende forsøge at forfølge denne hypotese gennem en analyse af specielt de suffigerede adjektiver. Da alle simplex-adjektiver på forhånd kan henregnes til de kvalitative, vil en klassificering af de afledte (hvilket i alt væsentligt vil sige de suffigerede) adjektiver indebære en klassificering af hele ordklassen. Endelig vil jeg forsøge at påvise en sammenhæng mellem substantivers og adjektivs semantik; en sammenhæng, der er bestemmende for adjektivernes klassifikation, og som også trænger ind i pronominerne klassifikation.

4.1. Kategoriserende og kvalitative adjektiver

De såkaldt relationelle adjektiver har som sagt grundlæggende en kategoriserende funktion. Jeg vil derfor i det følgende benævne dem de *kategoriserende* adjektiver, idet denne term vil vise sig at være anvendelig også i videre sammenhæng. Efter min opfattelse må en dybere beskrivelse af denne klasse tage udgangspunkt i nominalsyntagmet. Det er karakteristisk, at et syntagma bestående af et kategoriserende adjektiv og et substantiv ikke har nogen afgørende anderledes funktion end et substantiv alene. Såvel:

(2) /dom/ 'hus'

— som:

(1) /d,er,ev,-ann=ij dom/ 'træhus'

— kan siges at etablere en kategori, dvs. en mængde af ensartede individer. Det gælder så blot, at den kategori, der etableres af /d,er,ev,-ann=ij dom/ udgør en delmængde af den kategori, der etableres af /dom/.

Et kvalitativt adjektiv anvendes i modsætning hertil til at give en egentlig karakteristisk af noget. Med andre ord er det selve kvaliteten, der fokuseres på i et syntagma som:

(3) /kras,iv=ij dom/ 'smukt hus'

Som det fremgår af ovenstående, må et kategoriserende adjektiv nødvendigvis være afledt. De kvalitative adjektiver er derimod for en stor dels vedkommende uafledte (f.eks. /bol,š=oj/ 'stor', /tolst=ij/ 'tyk', /krasn=ij/ 'rød'), men denne klasse omfatter også en række suffigerede adjektiver. En nøjere granskning viser, at der er en tydelig sammenhæng mellem de to klasser og fordelingen af adjektivsuffixer. Dette fremgår af følgende eksempler.

Motiverende ord	Kategoriserende adjektiv	Kvalitativt adjektiv
(4) /b,edn=ij/ 'fattig'		/b,edn-ovat=ij/ 'ret fattig'
(5) /golos/ 'stemme'	/golos-ov=oj/ 'stemme'	/golos,-ist=ij/ 'stemmerig'
(6) /cv,et/ 'farve'	/cv,et-n=oj/ 'farve'	/cv,et,-ist=ij/ 'farvet', 'farverig'
(7)		/cv,et-ast=ij/ 'spraglet', 'farverig'
(8) /moloč=o/ 'mælk'	/moloč,-n=ij/ 'mælke'	
(9) /r,eaktor/ 'reaktor'	/r,eaktor-n=ij/ 'reaktor'	
(10) /d,ir,ektor/ 'direktør'	/d,ir,ektor-sk,=ij/ 'direktør'	
(11) /inžen,er/ 'ingeniør'	/inžen,er-n=ij/ 'ingeniør'	
(12)	/inžen,er-sk,=ij/ 'ingeniør'	

- (13) /monmatr/
 'Montmartre' /monmatr-sk,-ij/ 'Montmartre-'
- (14) /ekonom,-ik=a/
 'økonomi' /ekonom,-iĉ,-esk,=ij/ 'økonomisk' /ekonom,-iĉ,-n=ij/
 'økonomisk'
- (15) /miš/ 'mus' /miš-in=ij/ 'muse-'

4.2. Kvalitative adjektiver

Oversigten viser bl.a., at der findes et antal suffixer, der alene tjener til afledning af kvalitative adjektiver, og som især er karakteristiske for russisk talesprog (Zemskaja 1981: 104-05) og skønlitteratur (Vinogradova 1992: 228). Uanset om afledningen er motiveret af et substantiv, et adjektiv eller andet, har adjektivderivatet her en egentlig karakteriserende funktion, der kan parafraseres nogenlunde således:

Motiverende ord = substantiv:

/-ist=/ 'indeholdende / formet som (det af det motiverende ord benævnte)', jfr. (5)-(6).

/-ast=/ 'indeholdende i høj grad (det af det motiverende ord benævnte)', jfr. (7).

Motiverende ord = adjektiv:

/-ovat=/ 'i nogen grad (det af det motiverende ord benævnte)', jfr. (4).

Når kvalitative adjektiver med disse suffixer som nævnt er særlig hyppigt forekommende i talesproget, hænger det utvivlsomt sammen med, at de har en tydeligt graduerende og dermed vurderende funktion. Den traditions- og normbestemte tøven med at give dem adgang til de mere formelle skriftsprøgsgrænser må skyldes, at de intuitivt fortolkes som „subjektive“ udtrykslementer.

Sammenfattende kan vi konstatere, at et kvalitativt adjektiv – anvendt enten som attribut, apposition eller prædikat til et substantiv – benævner en egenskab, der tillægges det af substantivet benævnte begreb som en ren karakteristik. Der er altså ikke tale om et udtryk med kategoriserende funktion. Karakteriserende egenskaber kan typisk optræde i forskellige grader. Netop derfor er de kvalitative adjektiver kendetegnet ved komparation og andre gradsudtryk (jfr. (d)-(g)).

4.3. Kategoriserende adjektiver

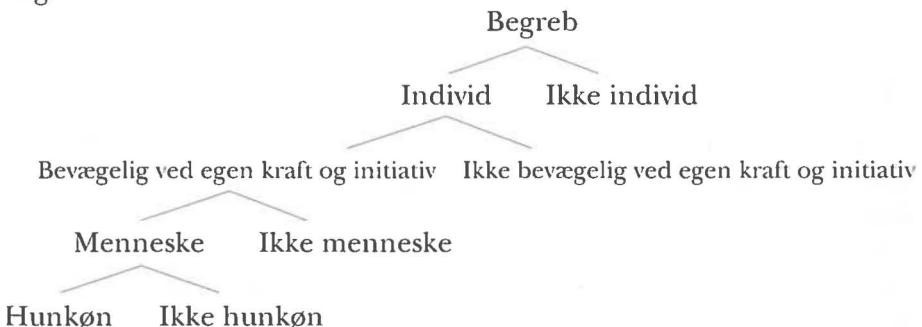
I modsætning til de kvalitative er de kategoriserende adjektiver som sagt kendetegnet ved at etablere en underkategori af et begreb (benævnt af det overordnede substantiv) ved at relatere dette til et andet begreb (benævnt af det motiverende ord). Der findes en lang række suffixer til afledning af kategoriserende adjektiver (Zemskaja 1992: 73). Disse vil i det følgende blive underkastet en oversigtsmæssig analyse med det formål at afdække, hvad der er bestemmende for valg af suffix. Af overskuelighedshensyn vil jeg alene redegøre for adjektiver, der er afledt af substantiver, og jeg vil desuden begrænse mig til produktive derivationsmekanismer.

Redegørelsen vil tage udgangspunkt i den hypotese, at valg af suffix er afhængigt af det motiverende substantivs semantik. Denne hypotese må på forhånd anses som kontroversiel, idet hidtidige fremstillinger nok registrerer visse tegn på en sådan sammenhæng men ikke fortolker den som entydig (jfr. f.eks. Beard (1976) om asymmetrisk derivation).

Med henblik på at efterprøve sammenhængen mellem suffix og det motiverende substantivs betydning vil jeg tage udgangspunkt i mine tidligere redegørelser for de russiske substantivers semantik (Nørgård-Sørensen 1996; (under udgivelse)). Jeg argumenterede i disse fremstillinger for, at der kan påvises et hierarki af semantiske distinktioner, der er grammatikaliseret i det russiske substantiv. Dette blev i diagramform fremstillet således (fig. 1):

Jeg har i denne og anden sammenhæng endvidere argumenteret for, at dette semantiske trækhierarki har sit udspring i de distinktioner, der endvidere er bestemmende for verbernes klassifikation og grammati-

Fig. 1

ske karakteristika (Durst-Andersen 1992: 53ff). Jeg skal ikke gentage argumentationen i denne sammenhæng; blot fremhæve – hvad der kan gælde for en afgørende pointe i beskrivelsen af adjektiverne – at vi her blandt andet har at gøre med kernedistinktioner for russisk grammatik i almindelighed.

På baggrund af hierarkiet kan der udskilles fem klasser af russiske substantiver, svarende til hvert "slutpunkt" i diagrammet. De enkelte klasser er defineret ved forskellige trækcombinationer:

A. IKKE INDIVID

B. Individ, IKKE BEVÆGELIG ved egen kraft og initiativ

C. Individ, bevægelig ved egen kraft og initiativ, IKKE MENNESKE

D. Individ, bevægelig ved egen kraft og initiativ, menneske, IKKE HUNKØN

E. Individ, bevægelig ved egen kraft og initiativ, menneske, HUNKØN

I det følgende vil jeg referere til disse klasser enten ved deres bogstavbenævnelse (A-E) eller ved det fremhævede forkortede navn. Det skal imidlertid understreges, at der med disse forkortede benævnelser altid refereres til den fulde trækcombination for hver klasse.

Lad os på denne baggrund vende tilbage til eksemplerne i listen ovenfor. Eksemplerne (5), (6), (8) og (9) repræsenterer afledninger, der er motiveret af substantiver af hhv. klasse B (jfr. (5), (6), (9)) og klasse A (jfr. (8)). Klasserne A og B omfatter netop alle inanimate substantiver. Som jeg tidligere har fremhævet (Nørgård-Sørensen 1996: 166-67), må kategorien animatum/inanimatum, som er motiveret af trækket BEVÆGELIG / IKKE BEVÆGELIG, betragtes som den overordnede grammatiske distinktion ved russiske substantiver.

På denne baggrund kan det konkluderes, at suffixerne:

/-ov=/
 /-n=/
 — anvendes til at aflede kategoriserende adjektiver af inanimate substantiver. Begge suffixer er særdeles produktive og fordeler sig efter ikke helt entydige regler, som vi ikke vil gå ind på her.

Vender vi os nu mod de animate substantiver (klasse C, D og E) og fortsat koncentrerer os om produktive derivationsmekanismer, viser der sig følgende regelmæssighed. Hvis substantivet er karakteriseret

ved trækket MENNESKE og således tilhører klasse D eller E (jfr. (10) og (12)), anvendes suffixet:

/-sk=/

Hermed har vi dog ikke fuldt ud beskrevet dette suffix. For det første fremgår det af (13) og (14), at /-sk=/ (evt. i form af allomorfen /-esk=/) også kan anvendes til at aflede adjektiver af klasse A og B, dvs. af inanimate substantiver. Det hedder således:

- (16) /monmatr-sk=ojø kafe/ 'Montmartre-café', 'café på Montmartre'
 (17) /okt,abr,-sk=aja r,evol,ucija/ 'Oktoberrevolutionen'

I denne forbindelse er det imidlertid væsentligt at bemærke, at /-sk=/ er udelukket ved klasse C, altså ved animate substantiver, der ikke benævner mennesker, mao. ved benævnelser for dyr. Man kan derfor fastslå, at suffixet /-sk=/ anvendes til at aflede kategoriserende adjektiver dels af inanimate substantiver, dels af benævnelser for mennesker. Tilsyneladende udfylder det således to funktioner, der ikke er relateret til hinanden. Der er dog mindst to forhold, der tyder på, at /-sk=/ under alle omstændigheder relaterer sig snævert til trækket MENNESKE og således har en mere entydig semantik, end det umiddelbart fremgår af ovenstående. Det ene forhold vedrører distributionen af /-sk=/ og de øvrige suffixer, mens det andet vedrører visse semantiske særtræk ved de inanimate leksemer, som motiverer en afledning med /-sk=/. Jeg vil kort omtale begge disse forhold.

4.3.1. Distributionen af suffixerne

Som bekendt fremgår det normalt ikke umiddelbart af et substantivs stamme, hvilken klasse det tilhører. Der er således ikke nogen obligatorisk formel markering af, hvorvidt et substantiv f.eks. er et inanimatum (klasse A-B) eller en personbenævnelse (klasse D-E). Man kunne derfor forvente, at et adjektivderivat på /-sk=/ også ville være tvetydigt i forhold til det motiverende substantivs klassetilhørsforhold. Dette viser sig imidlertid ikke at være tilfældet, idet der i sådanne situationer træder en klar distribution af de omtalte suffixer i kraft. Således observerer man, at der for substantiver med suffixerne:

/-er=/
 /-or=/
 /-n,ik=/
 /-t,el,=/
 m.fl.,

— hvoraf nogle er inanimata, andre personbenævnelser (Gimpelevič 1966), gælder den regel, at der til de inanimata substantiver føjes de entydigt "inanimate" suffixer:

/-n=/ (jfr. (9): /r,eaktor-n=ij/
 /-ov=/
 - mens der til de animate personbenævnelser føjes suffixet:

/-sk=/ (jfr. (10): /d,ir,ektor-sk,=ij/).

Dette gælder også de ganske hyppige tilfælde, hvor et og samme leksem motiverer afledninger med begge suffixer. Med hensyn til de anførte eksempler (11) og (12) kan man observere, at derivatet på /-n=/ (/inžen,er-n=ij/) relaterer sig til ingeniørfaget eller en ingeniøraktivitet, altså en særlig type teknisk aktivitet. Det hedder således:

(18) /inžen,er-n=aja sp,ecial,nost,/ 'ingeniørfaget'

(19) /inžen,er-n=i je vojska/ 'ingeniørtropper'

— idet disse begreber er defineret ved "ingeniørmæssig", dvs. en særlig form for teknisk aktivitet og ikke ved en gruppe personer. Ingeniørtropper består således ikke nødvendigvis af faguddannede ingeniører.

De tilsvarende afledninger på /-sk=/ relaterer sig derimod tydeligt til persongruppen ingeniører eller til en konkret person. Det hedder derfor:

(20) /inžen,er-sk=aja zarplata/ 'ingeniørløn'

(21) /inžen,er-sk=aja doč,ka/ 'ingeniørdatter'

— idet en arbejds løn eller en datter nødvendigvis involverer en person (som i dette tilfælde præsenteres som tilhørende en bestemt (fag)gruppe).

Ved visse overordnede substantiver finder begge adjektiver anvendelse, men også her med en klart differentieret betydning, smlg.:

- (22) /inžen,er-n=ojo r,ešen,ijo/ 'ingeniørbeslutning',
'ingeniørmæssig beslutning'
(23) /inžen,er-sk=ojo r,ešen,ijo/ 'ingeniørbeslutning'

(22) kan anvendes til at benævne en særlig form for teknisk beslutning, nemlig "teknisk" i betydningen "baseret på ingeniørmæssige principper". I modsætning hertil kan (23) kun anvendes i tilfælde, hvor der tales om en beslutning, der konkret er truffet af en ingeniør eller som præsenteres som typisk for ingeniører.

Eksempler på afledninger, der er motiveret af substantiver med de genuint russiske suffixer /-n,ik=/ (evt. i femininumformen /-n,ic=a/) og /-t,el,=/, er følgende:

- (24) /jajc=o/ 'æg' → /jajič,-n,ic=a/ 'æggekage' → /jajič,-n,ik-ov=ij/ 'æggekage-'
(25) /č,in/ 'rang' → /č,inov-n,ik/ 'embedsmand' → /č,inov-n,ic-k,=ij/ (via alternationen /-k-sk/ → /-c-k/) 'embedsmands-'
(26) /dv,iga=t,/ 'bevæge' → /dv,iga-t,el,/ 'drivkraft', 'drivmiddel' → /dv,iga-t,el,-n=ij/ 'bevægelses-'
(27) /p,isa=t,/ 'skrive' → /p,isa-t,el,/ 'forfatter' → /p,isa-t,el,-sk,=ij/ 'forfatter'

Vi ser her det samme mønster som i de tidligere omtalte tilfælde. Når det motiverende substantiv er afledt med et suffix, der er udifferentieret mht. distinktionen animatum-inanimatum, fordeler adjektivsuffixerne sig således, at der til inanimata (klasse A-B) føjes:

/-ov=/ eller
/-n=/

– mens der til personbenævnelser (klasse D-E) føjes:

/-sk=/

Suffixet /-sk=/ relaterer sig således klart til personbenævnelser i situationer, der åbner mulighed for tvetydighed omkring det motiverende substantivs klasse. Dette forhold tyder på, at /-sk=/ generelt er knyttet til personbenævnelser.

4.3.2. Suffixet /-sk=/ og inanimate substantiver

I den russiske Akademigrammatik (Švedova (red) 1980,I: 281; se også Townsend 1975: 218) bemærkes det, at langt hovedparten af de inanimate substantiver, der motiverer afledninger med /-sk=/, kan henføres til et begrænset antal semantiske grupper. Det drejer sig om benævnelser for:

– beboede/befolkede lokaliteter (Hippisley (under udgivelse)), jfr.:

(13) /monmatr-sk,=ij/ 'Monmartre-'

– institutter, institutioner og virksomheder, jfr.:

(28) /un,iv,ers,it,et-sk,=ij/ 'universitets-'

(29) /bank-ov-sk,=ij/ 'bank-'

– menneskelige aktivitetsområder, jfr.:

(30) /pol,em,ič,-esk,=ij/ 'polemisk', 'polemik-'

(31) /ekonom,ič,-esk,=ij/ 'økonomisk', 'økonomi-'

Som det ses, relaterer disse grupper sig semantisk til menneskelig aktivitet og eksistens. Der findes ganske vist en række adjektivderivater på /-sk=/, der ikke kan siges at falde inden for denne indholdsafgrænsning (f.eks. adjektiver afledt af månedsbetegnelser, jfr. (17)), men disse er enten lukkede klasser eller enkeltstående eksempler, der ikke repræsenterer produktive derivationsmodeller. Hvis man begrænser sig til de produktive modeller, synes suffixet /-sk=/ motiveret af substantiver, der altid – omend undertiden indirekte – relaterer sig til mennesker. Denne indirekte forbindelse slår også igennem i parallelle afledninger med forskellige suffixer. F.eks. finder vi den forudsigelige adjektivafledning på /-n=/, når det motiverende substantiv er et inanimatum:

(32) /gor-n=i je strani/ 'bjerglande' (jfr. /gor=a/ 'bjerg')

Men hvis man med samme substantiv tænker på et bjerg som et område, der er beboet af mennesker, anvendes suffixet /-sk=/:

(33) /gor-sk,=i je pl,emena/ 'bjergstammer'

På basis af de omtalte fænomener kan vi konkludere, at suffixet /-sk=/ obligatorisk relaterer sig til trækket MENNESKE gennem det motiverende substantiv.

4.3.3. Suffixerne /-in=/ og /-ov=/

For at fuldføre oversigten mangler vi således kun at omtale afledninger af klasse C-substantiver, dvs. animate substantiver, der ikke er personbenævnelser, mao. benævnelser for dyr. Disse afledninger er kendetegnet ved suffixet:

/-in=/

– jfr. (15) og følgende eksempler:

(34) /miš-in=i j x vost,ik/ 'musehale' (jfr. /miš/ 'mus')

(35) /ugr,in=aja molod,/ 'åleyngel' (jfr. /ugor,/ 'ål')

Imidlertid forekommer der også ved klasse C regelmæssigt derivater med et "inanimat" suffix (Hippisley (under udgivelse)), undertiden endog parallelt med derivater på /-in=/:

(36) /karp-ov=i je ribi/ 'karpefisk', 'karpefamilien' (jfr. /karp/ 'karpe')

(37) /ugr,-ov=aja uxa/ 'ålesuppe'

Som eksemplerne viser, er anvendelsen af disse derivater dog begrænset til kontekster, hvor de omtalte dyr ikke opfattes som levende individer, men derimod som råvarer for madlavning eller som dyrearter og dermed (videnskabelige) studieobjekter. Suffixet /-ov=/ signalerer således også i denne sammenhæng et inanimat afledningsgrundlag.

Dette gælder ligeledes, når et adjektivderivat på /-ov=/ er motiveret af et substantiv af klasse D-E, dvs. en personbenævnelse, jfr.:

- (38) /mal,č,ik-ov=ij v,elos,ip,ed/ 'drengcykel' (jfr. /mal,č,ik/'dreng')

Det er her vigtigt at bemærke, at (38) alene kan anvendes til at benævne en speciel type cykel; mere præcist en cykel, der er konstrueret med henblik på drenge. Afledningsgrundlaget er således ikke en individbenævnelse. Det er således også karakteristisk for den begrænsede gruppe af /-ov=-adjektiver, der er motiveret af personbenævnelser, at de indgår i komplekse termer af samme type som (38). Zemskaja (1968: 109) bemærker ligefrem, at det motiverende substantiv i disse tilfælde "mister sin animatumbetydning". En sådan formulering harmonerer ikke med en opfattelse af animatumkategorien som leksikalsk kodet (Nørgård-Sørensen 1996: 158), men alligevel bekræfter den ud fra sine egne præmisser ovenstående redegørelse for suffixet /-ov=.

4.3.4. Sammenfattende om kategoriserende adjektiver

Resultatet af ovenstående analyser, der omfatter de dominerende og mest produktive suffixer til afledning af kategoriserende adjektiver (Vinogradov 1986: 188; Zemskaja 1992: 73; Vinogradova 1992: 52), kan sammenfattes således:

Suffix Motiverende substantiv

/-n=/ Klasse A-B: inanimata (samt animata fungerende som benævnelser for ikke-individer)

/-in=/ Klasse C: animata: ikke personbenævnelser

/-sk=/ Klasse D-E: animata: personbenævnelser (samt inanimata, der er relateret til personer)

Det kan således fastslås, at adjektivderivationen afspejler den grammatiske klassifikation af substantiverne, som den er fremstillet i fig. 1. Trækkene BEVÆGELIG / IKKE BEVÆGELIG og MENNESKE / IKKE

MENNESKE finder formelt udtryk i fordelingen af adjektivsuffixer. I modsætning hertil finder vi ikke nogen refleksion af det nederste trin i substantivernes klassifikation, der er baseret på trækket HUNKØN / IKKE HUNKØN. Der findes ikke særlige adjektivsuffixer, der specifikt motiveres af benævnelser for personer af hunkøn (klasse E). Dette bryder dog ikke billedet af en snæver sammenhæng mellem substantivers og adjektivs grammatiske karakteristika, idet HUNKØN / IKKE HUNKØN må betragtes som den mindst markante grammatiske distinktion ved substantiverne.

4.4. *Distinktionen kategoriserende/kvalitativ*

Der er tilsyneladende endnu en undtagelse fra den grammatiske parallelitet mellem substantiver og adjektiver: Det øverste led i substantivernes klassifikationshierarki, der er baseret på trækket INDIVID / IKKE INDIVID, ser ikke ud til at præge adjektivernes klassifikation. Jeg mener imidlertid, at der kan argumenteres for, at dette træk kommer til udtryk i den overordnede skelnen mellem kvalitative og kategoriserende adjektiver – blot på en noget anden måde end de øvrige træk i hierarkiet. Argumentationen herfor er følgende:

Lad os først gå lidt nærmere ind på selve trækket INDIVID / IKKE INDIVID. Det er karakteristisk for russisk, at substantiver, der er "født" med trækket IKKE INDIVID (abstrakta, kontinua og kollektiva), lader sig omfortolke til individbenævnelser. Dette sker tilsyneladende efter behov og uden åbenbare restriktioner. Et eksempel er verbalsubstantiverne (Nørgård-Sørensen 1995: 128). Verbalsubstantiverne:

(39) /izm,en,en,ijo/ 'forandring'

(40) /obrazovan,ijo/ 'dannelse'

– kan på den ene side anvendes prædikativt, dvs. med mulighed for tilknytning af valensled. I denne funktion forekommer de alene i singularis, idet de tydeligvis tilhører klasse A: substantiver med trækket IKKE INDIVID.

På den anden side anvendes disse substantiver også til at benævne hhv. '(synlige) forandringer' og 'uddannelser (til forskellige fag)'. Substantiverne har her undergået en omfortolkning, hvorved de er gledet over i klasse B, substantiver med trækket INDIVID og dermed er blevet

tællelige. Denne "individualisering" determinerer naturligvis deres grammatiske karakteristika, herunder at de ikke tager egentlige valensled, og at de bøjes i numerus.

Individualisering er et særdeles hyppigt fænomen, der tilsyneladende kan overgå enhver form for klasse A-substantiver. Vender vi nu tilbage til de kategoriserende adjektiver, observerer vi følgende:

Et klasse A-substantiv, f.eks. et kontinuum som:

(41) /sup/ 'suppe'

– kan forsynes med en lang række kategoriserende adjektiver:

(42) /moloč,-n=ij sup/ 'mælkesuppe' (jfr. /molok=o/ 'mælk'/)

(43) /kartof,el,-n=ij sup/ 'kartoffelsuppe' (jfr. /kartof,el,/ 'kartoffel/kartofler')

(44) /gorox-ov=ij sup/ 'gule ærter' (jfr. /gorox/ 'ært(er)') etc.

Tilsammen kan disse typer omtales som:

(45) /sup=i/ 'supper'

Vi bemærker altså, at introduktionen af de forskellige typer via de kategoriserende adjektiver gør det naturligt at anvende benævnelsen for overbegrebet i pluralis. Dette er et formelt udtryk for, at der er sket en individualisering. De kategoriserende adjektiver etablerer med andre ord en kategori, hvor selve kategorien benævnes af det overordnede substantiv (i eksemplet: /sup/), mens de enkelte medlemmer af kategorien benævnes af substantivet i kombination med et kategoriserende adjektiv (jfr. (42)-(44)). I russisk bliver de enkelte medlemmer af en sådan kategori behandlet som individer.

Dette forhold kendetegner ethvert NP, der består af et kategoriserende adjektiv og et substantiv – også selv om det ikke kontrasteres med andre NP'er med andre adjektiver i kombination med samme substantiv. Det giver således ikke mening at tale om 'mælkesuppe', hvis man ikke samtidig forestiller sig eksistensen af andre "supper".

Sammenligner vi nu med:

(46) /vkusn=ij sup/ 'velsmagende suppe'

– hvor substantivet kombineres med et kvalitativt adjektiv, kan vi konstatere, at dette NP anvendes til ren karakteristik. Der ligger ikke i dette udtryk en latent modsætning til andre typer suppe.

Jeg vil på denne baggrund hævde, at distinktionen mellem kategoriserende og kvalitative adjektiver i russisk er at betragte som en semantisk refleksion af substantivdistinktionen INDIVID / IKKE-INDIVID – en refleksion, der blot er af en anden type end refleksionen af de øvrige semantiske træk i hierarkiet (fig. 1). Trækkene BEVÆGELIG / IKKE BEVÆGELIG og MENNESKE / IKKE MENNESKE afspejles i fordelingen af suffixer på forskellige klasser af motiverende substantiver. Trækket INDIVID / IKKE INDIVID afspejles derimod i det forhold, at de kategoriserende adjektiver (i modsætning til de kvalitative) har en individualiserende indvirkning på det NP de indgår i. Et kategoriserende adjektiv etablerer således en forestilling om en kategori, forstået som en mængde af individer.

4.5. Omklassificering af adjektiver

Den gennemførte klassifikation af adjektiverne er naturligvis leksikalisk. Et adjektiv tilhører som leksem en af de opstillede klasser. Dette betyder imidlertid ikke, at der ikke kan ske omklassificeringer. Russisk er således kendetegnet ved, at visse adjektiver, der er "født" som kategoriserende, ved en løbende, produktiv proces omklassificeres til kvalitative (Turkina 1984: 13-26; Vinogradov 1986: 175-78). Dette afspejles både semantisk og formelt. Semantisk afspejles omklassificeringen ved en forskydning af betydningen i retning af det karakteriserende (Vinogradova 1992: 231). Formelt afspejles den ved, at adjektivet kan optræde med et eller flere af de morfologiske og syntaktiske karakteristika, som ellers kun kendetegner genuint kvalitative adjektiver (jfr. (a)-(g)). Et eksempel er følgende. Af substantivet:

(47) /fort,ep,jan=o/ 'klaver'

– afledes efter den ovenfor beskrevne regelmæssige model et kategoriserende adjektiv, der f.eks. kan anvendes i følgende syntagma:

(48) /fort,ep,jan=n=i je struni/ 'klaverstreng'

Imidlertid finder man fra komponisten Rachmaninovs hånd dette adjektiv i den særlige kortform (jfr. (a)), der kun kan have karakteriserende funktion:

- (49) /Ona ne god,its,a, potomu-č,to ona sovs,em n,e fort,ep,jan-n=a/
 Det_{SingFem} ikke passer, fordi det_{SingFem} slet ikke klaver-Adj_{SingFem}
 'Det [musikstykke] dur ikke, for det er slet ikke klaveregnet/
 egnet til klaver'

Som antydet i oversættelsen, ledsages kortformen, som er at betragte som en formel indikator for kvalitative adjektiver, af en tydelig betydningsforskydning i retning af det karakteriserende.

Et andet eksempel er følgende. Af substantivet:

- (50) /barxat/ 'fløjl'

– afledes ligeledes efter den produktive model et kategoriserende adjektiv:

- (51) /barxat-n=ij p,idžak/ 'fløjlsjakke'

I en beskrivelse af en kvindekrop anvender forfatteren Rasputin imidlertid dette adjektiv i adverbialiseret form:

- (52) / ... po č,ut, vognutoj sp,in,e barxat-n-o sb,egala ložb,inka/
 ad let bøjet ryg fløjl_{AdjAdv} løb-ned hulning
 ' ... ned langs [hendes] let bøjede ryg løb der fløjlsagtigt en kløft'

Atter engang finder vi en formel indikator for et kvalitativt adjektiv (adverbialisering, jfr. (b)) i kombination med en tydelig forskydning af adjektivets oprindelige kategoriserende funktion til en karakteriserende funktion.

I begge de omtalte eksempler drejer det sig om omklassificering af kategoriserende adjektiver med suffixet /-n=/. Dette er ikke tilfældigt. Det er tilsyneladende netop adjektiver med dette suffix, der særlig hyp-

pigt undergår omklassificering. Der findes endvidere en lang række adjektiver, der er afledt med /-n=/, f.eks. /vkus-n=ij/ 'velsmagende' af /vkus/ 'smag' (jfr. (46)), men som alligevel er entydigt kvalitative (Zemskaja 1968: 107; Townsend 1975: 215). Hertil hører også kvalitative adjektiver på /-ič,-n=/, der ofte har en kategoriserende "partner" på /-ič,-esk=/, jfr. (14) og følgende eksempler.

(53) /ekonom,-ič,-esk,=ij inst,itut/ 'økonomisk institut'

(54) /dom byl postrojen oč,en, ekonom,ič,-n-o/
 hus blev bygget meget økonomisk_{Adv}
 'huset blev bygget meget økonomisk'

Bemærk, at vi i tilknytning til det kvalitative adjektiv i (54) har både gradsadverbiet /oč,en,/ (jfr. (f)) og adverbialisering (jfr. (b)) samtidig.

Blandt de omtalte suffixer for forskellige grupper af kategoriserende adjektiver er det netop suffixet /-n=/, der i særlig grad er modtagelig for en kvalitativ, karakteriserende tolkning, hvorimod man ikke finder suffixet /-sk=/ i denne rolle (Vinogradova 1992: 232). Det står ikke umiddelbart klart, hvorfor det forholder sig således. En del af forklaringen skal dog nok søges i den kendsgerning, at suffixet /-n=/ relaterer sig entydigt til inanimata. Adjektiver, der er afledt af benævnelser for ting, lader sig tilsyneladende nemmere omfortolke i karakteriserende retning.

5. Adjektivklassifikation og pronominer

Afslutningsvist vil jeg berøre de videre perspektiver for den foreslåede analyse og beskrivelse af adjektiverne. Som jeg tidligere har konstateret, er adjektivernes klassifikation determineret af substantivernes (og dermed i videre perspektiv verbernes) semantik. Såfremt der eksisterer en sådan sammenhæng mellem ordklassernes leksikalske semantik, er der ingen grund til at forestille sig, at den begrænser sig til de nævnte ordklasser. Således er det også i forhold til visse pronominer (incl. semi-pronominer) muligt at opstille to rækker med tydelige paralleller til de to adjektivrækker:

Kategoriserende

- (55) /raznij/ 'forskellig'
 (56) /drugoj/ '(en) anden'
 (57) /podrugomu/ 'på en anden måde'
 (58) /v,es,/ 'hel(e)', 'al'
 (59) /každij/ 'hver'
 (60) /takovoj/ '(en) sådan'
 (61) /kakovoj/ 'hvilken'
 (62) /kotorij/ 'hvilken
 (af en nummereret række)'
 (63) /mnog,ije/ 'mange'
 (64) /n,ekotorije/ 'nogle'

Kvalitative

- /razl,ič,nij/ 'forskellig',
 'anderledes'
 /inoj/ '(en) anden (slags)'
 /inač,e/ 'på en anderledes måde'
 /celij/ '(en) hel', 'al'
 /vs,ak,ij/ 'hver (slags)'
 /takovj/ '(en) sådan (slags)'
 /kakovj/ 'hvilken (slags)'
 /mnogo/ 'mange'
 /n,eskol,ko/ 'nogle'

Med en parallel til adjektiverne har jeg kaldt anden række de kvalitative pronominer. Som antydnet gennem de naturligtvis ikke helt dækkende oversættelser fokuserer disse pronominer alle på kvaliteten (af det af det overordnede substantiv benævnte). Det er karakteristisk, at de ikke etablerer nogen forestilling om en kategorisering. Det gør til gengæld pronominer af første række, som jeg derfor vil kalde de kategoriserende pronominer. Lad os se på nogle enkle illustrative eksempler:

- (65) /raznije kn,ig,i/ 'forskellige bøger' (dvs. ikke de samme eller identiske bøger)
 (66) /razl,ič,nije kn,ig,i/ 'forskellige bøger' (dvs. af forskelligartet type/karakter/indhold)
 (67) /mnog,ije l,ud,i/ 'mange mennesker' (dvs. et stort antal mennesker ud af en underforstået gruppe)
 (68) /mnogo l,ud,ej/ 'mange mennesker/folk' (dvs. en gruppe mennesker, der er karakteriseret ved at være mange)

Pronominerne i (66) og (68) er rent karakteriserende i forhold til substantiverne. Bemærk, at pronominet /mnogo/, der styrer genitiv, også kan forbindes med substantiver i singularis, herunder kollektivbenævnelser, der ikke tillader den kvantitative, kategoriserende tolkning, der ligger i adjektiver af første række, jfr.:

(69) /mnogo narodu/ 'mange folk' (/narod/ (sg) 'folk')

I (65) og (67) fokuseres der derimod på selve kvantiteten i relation til en kategori. Med (65) udpeger den talende nogle individer af kategorien 'bog', der ikke er identiske med visse andre (underforståede). Med (67) udpeges et stort, men dog udvalgt antal af en nærmere defineret gruppe mennesker (der eventuelt kan omfatte alle mennesker). Der er ikke tale om en vurderende karakteristik af det benævnte.

6. Konklusion

Når man tager udgangspunkt i det synspunkt, at grammatiske distinktioner afspejler reelle indholdsdistinktioner, der har mental realitet for sprogudøverne, er det en oplagt tanke, at identiske indholdsdistinktioner manifesterer sig på tværs af ordklasserne – naturligvis i en form, der er afpasset de enkelte ordklassers grundfunktion. Ligesom det kan påvises, at de russiske substantivers semantik og klassifikation afspejler fundamentale træk i verbernes semantik, kan der iagttages en videre semantisk afspejling fra substantiverne til adjektiverne.

På det overordnede plan finder vi trækket INDIVID afspejlet indirekte i klassen af kategoriserende adjektiver. Et NP, der består af et kategoriserende adjektiv og et substantiv, benævner – ligesom et substantivleksem alene – et begreb. Forskellen består deri, at det begreb, der benævnes af et kategoriserende adjektiv og et substantiv i fællesskab, er at betragte som et medlem af den kategori, der benævnes af substantivet alene. Det er således kendetegnende for det kategoriserende adjektiv, at det præsenterer det af NP'et benævnte som et medlem af en kategori. Da medlemmerne af en kategori opfattes som afgrænsede enheder, behandles de ved en naturlig bevidsthedsmæssig metafor som individer. Dette afsløres af deres grammatiske karakteristika, især ved at de antager numerusbøjningen. Ud over trækket INDIVID er de russiske substantiver kendetegnet ved trækkene BEVÆGELIG og MENNESKE, der logisk er underordnet trækket INDIVID. Disse træk finder en mere direkte afspejling i det motiverende grundlag for adjektivderivationen, idet der til bestemte klasser af substantiver (opstillet på grundlag af de nævnte træk) svarer bestemte adjektivsuffixer. Den påviste parallelitet mellem substantiver og adjektiver videreføres endvidere i klassifikationen af visse pronominer.

Det har således været muligt at dokumentere eksistensen af et sammenhængende semantisk system med sin egen indre organisation, der har konsekvenser på tværs af en række ordklasser. De enkelte ordklassers grammatik leverer uafhængigt af hinanden belæg for denne konklusion.

Henvisninger:

- Bakina, M. A. 1966. Imena prilagatel'nye kak proizvodjaščie osnovy sovremennogo slovoobrazovanija. Zemskaja, Elena A. & Dmitrij N. Šmelev (red). 55-73.
- Beard, Robert. 1976. A semantically based model of a generative lexical word-formation rule for Russian adjectives. *Language* 52. 108-20.
- Durst-Andersen, Per. 1992. *Mental grammar. Russian aspect and related issues*. Columbus, Ohio: Slavica.
- Gimpelevič, V. S. 1966. Suffiks'al'nye suščestvitel'nye so značeniem lica. Zemskaja, Elena A. & Dmitrij N. Šmelev (red). 142-52.
- Hippisley, Andrew. (under udgivelse). Default inheritance and Russian word-formation: An account of Russian denominal adjectives represented in DATR. University of Surrey.
- Isačenko, Alexander V. 1975. *Die russische Sprache der Gegenwart*. München: Max Hueber Verlag.
- Nørgård-Sørensen, Jens. 1995. Russiske verbalsubstantiver. Durst-Andersen, Per & Jens Nørgård-Sørensen (red). *Ny forskning i grammatik. Fællespublikation 2. Liselejesymposiet 1994*. Odense: Odense Universitetsforlag. 115-29.
- . 1996. Det russiske substantivs grammatiske kategorier. Principper for beskrivelse. Michael Herslund (red). *Ny forskning i grammatik. Fællespublikation 3. Kollekollekollokviet*. Odense: Odense Universitetsforlag. 153-71.
- . (under udgivelse) Russian nominal morphology: A hierarchy of semantic features. *Proceedings from the First European Conference on Formal Description of Slavic Languages*. Leipzig.
- Panov, M. V. (red). 1968. *Slovoobrazovanie sovremennogo russkogo literaturnogo jazyka*. Moskva: Nauka.
- Švedova, Natalija Ju. (red) 1980. *Russkaja grammatika I-II*. Moskva: Nauka.

- Švedova, Natalija Ju. & Vladimir V. Lopatin (red). 1989. *Kratkaja ruskaja grammatika*. Moskva: Russkij jazyk.
- Tichonov, Aleksandr N. 1985. *Slovoobrazovatel'nyj slovar' russkogo jazyka*. Moskva: Russkij jazyk.
- Townsend, Charles E. 1975. *Russian word-formation*. Cambridge, Mass.: Slavica Publishers.
- Turkina, Roza V. 1984. *Semantičeskaja struktura proizvodnogo slova*. Kalinin: Kalininskij gosudarstvennyj universitet.
- Vinogradov, Viktor V. 1986. *Russkij jazyk (izdanie tret'e)*. Moskva: Vyššaja škola.
- Vinogradova, Valentina N. 1992. *Stilistika russkogo slovoobrazovanija*. Frankfurt am Main etc.: Peter Lang.
- Zaliznjak, Andrej A. 1977. *Grammatičeskij slovar' russkogo jazyka*. Moskva: Russkij jazyk.
- Zemskaja, Elena A. 1968. Rasširenje kruga osnov, proizvodjaščich odnositel'nye prilagatel'nye s suffiksami -ov-, -n-, -sk-. Panov, M. V. (red). 106-13.
- . 1973. *Sovremennyy russkij jazyk: Slovoobrazovanie*. Moskva: Prosveščenie.
- . 1981. Slovoobrazovanie. Zemskaja, Elena A., Margarita V. Kitajgorodskaja & Evgenij N. Širjaev. 71-190.
- . 1992. *Slovoobrazovanie kak dejatel'nost'*. Moskva: Nauka.
- Zemskaja, Elena A. & Dmitrij N. Šmelev (red). 1966. *Razvitie slovoobrazovanija sovremennogo russkogo jazyka*. Moskva: Nauka.
- Zemskaja, Elena A., Margarita V. Kitajgorodskaja & Evgenij N. Širjaev. 1981. *Russkaja razgovornaja reč': Obščie voprosy. Slovoobrazovanie. Sintaksis*. Moskva: Nauka.